

VESZPRÉMMEGYEI UJSÁG

Politikai lap. — Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési árak: Egész évre 12 kor. Fél évre 6 kor.
Negyed évre 3 kor. Egy hóra 1 kor.
Lelkészek, tanítók, községi jegyzők 8 koronáért kapják a lapot.
Egyes szám ára a csütörtöki lapból 8, a vasárnapiból 16 fillér.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Ifj. Matkovich László.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Veszprém, Buhim-
utca 12.

Csütörtökön, pénteken, vasárnap és hétfőn a lapok az utcán is árusítottak.

Jövel szentlélek!

Evezredek előtt küldötte el az Ur, hogy termékenyítse meg az emberiség szívét, lelkét elméjét a Megváltó tanításainak befogadására és megtartására. A fehér galamb képében megjelent része az Istenségnek csudával határos hódításokat végzett, egyellen, de a legszebb, legnemesebb, legmagasztosabb, legyvernek, a Szeretetnek segítségével.

És a gonoszok megtértek Krisztus hitéhez, a jók megerősödtek a Krisztus iránti hitükben.

Két ezredév óta áll fenn Krisztus országa e földön. A forma meg van most is, de — fájdalom — a lényeg megcsökkent, meglanyhult. És ismét az örök hatalom megváltására szorul. Meg fogja tenni az ő mérhetetlen jóságával, véghetetlen szeretetével.

Epedve várjuk. Jövel Szentlélek!

Jobbra-balra.

Habeant papam. Kossuth Ferenc helyébe gróf Károlyi Mihályt választotta meg a 48-as függetlenségi párt elnöknek. — Jó, jó. Csak aztán a lyukas szék ceremóniájánál legyenek óvatosak!

Ha, amitől Isten óvjon, a politikai élet perverzítése valamiképp gróf Károlyi Mihályt lutrizná ki miniszterelnöknek, ő bizonyára azonnal feloszlatja a parlamenti őrséget, mert — beállít helyettük egy regement kozákokot.

Levelek . . .

... Nálunk most tavasz van. Nyílnak a virágok. Nyílnak a violák és az orgonák. Valjad be őszintén, nem vágyódsz vissza? Nem kívánod vissza a tavasz honát? . . .

Vagy talán felétek arra is tavasz van? Mindenütt kikelet? Nem lehet! Hiszen Ha minden most éled, mért akar meghalni, Most, virágnyláskor az én bús szívem? . . .

Molnár Árpád.

Igazgyöngyök.

— Leon Valbert. —

A kis Floche asszony mintafeleség volt, a mit a férj, Floche Hector ur minden alkalommal örömmel hangoztatott.

— Ah, az én Edwigem valóságos kincs! . . . Finom, előkelő és mégis nagyon takarékos! . . . És elképzelhetetlenül találékony! . . . Az én négyezernyolcszáz frank fizetéséből, melyet mint tisztviselő a banknál élvezek, úgy képes háztartásunkat vezetni, mintha legalább még egyszer annyi keresetem volna. Kalapjait, melyek Sirotnál alig volnának háromszáz frankon alól kaphatók, saját maga szokta tündérújjával fel-díszíteni kopott tollaival vagy olcsón vásárolt virágokkal. Ruháit hasonló módon ál-

A függetlenségi párt helyzete *)

Egyenlenség, zavar jelei mutatkoznak az egyesült függetlenségi pártban. Eddig is voltak ellentétek, a párt tagjai két csoportba osztoztak a külpolitika kérdésében, az egyik rész a hármasszövetség mellett, a másik ellene foglalván állást. Most azonban a vezérség ügye okoz az eddigieknél is komolyabb bonyodalmakat.

Nem fáj nekünk a más feje s világot sem akarunk beleszólani egy idegen párt legbelsőbb dolgaiba. Nem foglalkozunk tehát azzal a kérdéssel, hogy személy szerint ki legyen a függetlenségi ellenzék vezetője. Ezt majd eligazítja maga a párt. Minket csak az egész közelet, az általános politikai helyzet érdekel, a függetlenségi párt sorsa pedig csak annyiban, amennyiben azzal összefügg. Ebből a szempontból részünk néhány észrevételt a válságos tünetekre.

Mindenekelőtt megállapítjuk, hogy kezdettől fogva nagyon valószínűtlennek látszott az egyesült függetlenségi párt egyöntetű, békés működése. Azok a mélyen gyökerező ellentétek, amelyek előbb a koalíciót bontották meg, azután az egységes negyvennyolcas Kossuth-pártot szakították ketté, a két töredék egyesülése után sem szűntek

*) Amikorra-e cikkünk megjelenik, már megtörtént az elnökválasztás a függetlenségi pártban.

lítja elő . . . És ha főnököm jó szemmel néz reám, azt is csak neki köszönhetem. Mert Barsac Jacques ur sokat adt arra, hogy alkalmazottai csinnal öltözzenek. Így legénykoromban igen alantas állásban voltam kénytelen nyomorogni, csak azért, mert nem ruházkodtam elég chic-kei. De mióta Edwige vásárolja nyakkendőimet és jól szabott, rendezes vasalt nadrágjaimat, minden évben fizetésemelésben részesülök. Mondhatom, feleségem angyal, valóságos angyal! . . .

A feleség tökéletességének ez a követeésre méltó példája igazán jutalmat érdemelt, a mi nem is maradt el.

Floche asszony ugyanis egy és három óra között minden nap találkozott a Chambiges utca egyik földszintes kis lakásában Barsac Jacques urral, a ki biztosítva őt forró szerelméről, legkisebb óhajait is igyekezett megelőzni. Ma egy Sirot-féle pompás kalapot, holnap egy Paquintól kikerült remek ruhát ajándékozott neki.

De legutóbb, Karácsony estéjén, a bőkezű szerelme még ennél is tovább ment. A szép Edwige hófehér nyakára négy soros igazgyöngy nyakéket kapcsolt. Legalább hatvan ezer frankot ért.

Edwige elragadtatással kiáltott fel:

— Hiszen ez örültség, édes barátom! Én nem viselhetek hasonló ékszert! Azt

meg. Híján volt és van ma is a legnagyobb ellenzéki alakulat egy tartalmas és gyakorlati programnak, amely minden hívét kielégitené és lelkesítené, ehelyett különböző és egymással össze nem férő jelszavak és ötletek rángatják, hol ide, hol oda, a pártot s nem viszik előbbre valamely reális cél felé.

Ez köztűgy, mert országos érdek, hogy a törvényhozó testületben hivatása magaslatán álló ellenzék is legyen, olyan ellenzék, amely nem ellensége a többségnek, hanem munkatársa; olyan ellenzék, amely nem akadályozója vagy éppen távoli szemléelője az állami ügyek intézésének, hanem bírálattal, ellenőrzéssel, eszmekeltéssel, hasznos részese. Ilyen fontos és nemes szerepre pedig az önmagával meghasonlott, belső zavaraival küzdő függetlenségi párt nem képes. Hiszen szomorúan látjuk.

Másik megjegyzésünk inkább csak óhajítás. Szeretnők, ha sikerülne a függetlenségi pártnak olyan vezetőt találni, aki kivezetné mostani vergődő, méltóság nélkül szűkölködő helyzetéből és annyi kudarc után sikerekre vezetné. Igenis, őszintén óhajítjuk, hogy az ellenzéknek sikerei legyenek, természetesen abban, hogy a törvényalkotások az ő közreműködésével jöjjenek létre. És abban, hogy komoly munkálkodásával kivívja az ellenfél tiszteltét, az országét is és a külföldét is,

már csakugyan nem hitethetem el Hectorral, hogy a nyakék alkalmi vétel s hogy törlesztésül havi kuszonót frankot fizetek érte Dufanelnek;

— Ne nyugtalanodj édesem! Már elintéztém mindent Zabulof ékszerésszel, kitől a nyakék való és neked is elfinomod, hogy miként intézd a dolgot! . . .

WINTER ÁRUHÁZ, VESZPRÉM.

Nagy választék

női és leány díszített kalapokban.

Állandó nagy raktár

a legújabb modelu kalapformákban.

Alakítások és gyászkalapok soron kívül azonnal készíttetnek.

A legmegbízhatóbb szolid kiszolgálás.

Rendkívül olcsó árak.

Telefon 124.

nemzet történeti regényének könyvéből vett retrospektív megfigyeléseink.

Am a végzet hatalma, amely jó vagy rossz szeszélye szerint, helyesen vagy helytelenül osztja a költői igazságszolgáltatást, egyre nincs képesítve: arra, hogy megölje az eszmét: a népszabadság és a népek boldogulásának eszméjét, amely minden attribútumaival örök időktől fogva él és örök időkkig élni fog, mint az Istenség maga.

Ezt a gondolatot fejezte ki gróf Apponyi Albert gyászbeszédének ama passzusában, hogy Kossuth Lajos és Kossuth Ferenc sírjának külsőben a gondolat „nem a halotthoz fordul, hanem a halhatatlan eszméhez.”

Nagy jelentőségű beismerés ez. Reveláció annak az örök igazságnak, hogy a népszabadság és népboldogulás eszméjének harcosai, a múlt elem, amelynek tagjai felfogásuk és lelkiismeretük szerint jól vagy rosszul szolgálják azt, a természet törvényei és az élet bonyodalmai szerint fizikailag vagy erkölcsileg elveszhetnek, de maga a nagy eszme, amely egyszersmind az örök igazságból fakadó örökjog is, él az idők végtelenségeig. Amiből önként következik, hogy a nemzet történetének regényében a fejezetek egymásutánjában megszakítás nem fordulhat elő s ha azok szereplőinek munkája, intenciójuk nemessége dacára a nem helyes irány vagy a rosszul alkalmazott eszközök miatt nem vezették a kellő sikerre, jönnek helyükbe mások, szerencsésebbek vagy hivatottabbak más felfogással, más irányzattal és más eszközökkel, akik a közös szent ügyet több eredménnyel szolgálják.

Ezt a megnyugtató képét mutatja hazánk történetének most színen levő fejezete, amely az elhunyt politikai vezéralak iránti részvétünk mellett, a jövőbe vetett bizalmunknak nyújtja biztosítékait. —cht—

Közigazgatás.

Központ.

(Megyegyűlés tárgysorozata.) A jun. 8-iki megyegyűlés tárgysorozata a következő: Alispáni jelentés. — Az alispánnak 1913 évi jelentése. — Számonkérésék jelentése. — Az 1913 évi házi pénziári számadás. — A megyei alapok és alapítványok 1913 évi számadása. — A belügyminiszter leirata a háztartási alap tartozásainak rendezéséről. — Miskolc város a városok és községek fogy. adótermészerű jövedelmeinek ideiglenes rendezéséről szóló t.-c. módosítása végett a képviselőházzal és a kormányhoz felírt. — Dr. Véghely Kálmán várm. főjegyző, dr. Bibó Károly várm. II. főjegyző, Keczer Imre várm. aljegyző, Belák Lajos pápai főszolgabíró és Belák Endre devocseri szolgabíró szolg.

pótlékban való részesítés, illetve fiz. osztályban való előléptetés iránti kérelme. — A közs. körjegyzők és segédjegyzők illetményeinek rendezéséről szerkesztett kimutatók. — A dr. Lánosz Nándor-féle ösztöndíj. — A Tótfőssy Béláné által a berhidai r. kat. iskolás gyermekek részére tett alapítvány 1913 évi kamatának felhasználásáról szerkesztett jegyzék. — Rácz Béla fellebbezése Réde községnek túlzott szerzár elhelyezési határozata ellen. — Bakonyváry Dániel rédei volt jegyző Réde községnek a jegyzői fizetés felemelése tárgyában hozott véghatározata ellen fellebbez. — Tótvázyony, Nagyhidegkut és Kishidegkut, Borzavár, Nagyesztergár és Porva községeknek díjtengedési határozata. — Csetény községnek a túlzott kúrtós díjazásáról szóló határozat. — Dr. Reiner Mór Emánuel mihályházi körorvos oklevélnek kihirdetése. — A Tallian Pálné-féle alap 1913 évi kamatjövödelméről szerkesztett kimutató. — Mosonmelye a magán birtokok feldarabolásának ellenőrzése tárgyában a belügyminiszterhez felírt. — Debrecen város az 1875 évi XXIX t.-c. megváltoztatása végett a kormányhoz, illetve pénzügyminiszterhez felírt. — A Kereskedelmi Alkalmazottak Orsz. Egyesülete Veszprémmegyében az üzleti zárórának megyei szabályrendelet utján az szabályozását kéri. — Dr. Sándorly Kázmér fellebbezése Veszprém városnak a szakszabályok kiegészítése és újalakítása tárgyában hozott határozata ellen. — Szvoboda Vencel volt pápai lakos által tett alapítványokra vonatkozó alapító levelek. — Siófok Balatonfűrdő Részvénytársaság felebbezése a siófoki vízvezeték és csatornázási ügyben hozott községi határozat ellen. — Városlőd községben kérelmezett személyjogú gyógyszeriár felállítás. — Lepsény községnek a regále kártalanítási kötvény tulajdonjogának ügyében hozott határozata. — Nagyesztergár és Porva községek a községi falkola fenntartásának kötelezettsége alól magukat felmenteni kéri. — Somlóvásárhely községben népkönyvtár felállítás. — Somlóvásárhely község módosított és Nagyiprit község vásári helypénzdíj szabályzata. — Somlóvecse község tulajdonát képező közlegető használat. tárgyában hozott legeltetési szabályrendelet. — Enying, Balatonbózsok, Csajág, Balatonkenese, Dég, Lajoskomárom, Mezőszentgyörgy, Mezőkomárom, Fokszabadi, Balatonfőkajár, Siófok, Lepsény, Szilashalás községeknek a huszvizgálatról alkotott szabályrendelete. — Mezőszentgyörgy község a községi közbirtokosság számadásainak tulkiadást segélykép megszavazó határozata. — A „Nyomorék Gyermekek Országos Otthona” vármegyét alapító tagjait leendő belépésre kéri. — Béb és Fenyőfő községek a pótdátó törlik. — 12 község módosított, illetve szervezési, illetve tart. alapa. vonatkozó szabályrendelete. (Folyt. köv.)

Városok.

Veszprém.

(Üzletvizsgálatok.) F. hó 28-án d. n. dr. Török Gyula rendőrkapitány dr. Rosenberg Jenő v. főorvossal üzletvizsgálatot tartott, amikor is apróbb szabálytalanságoktól eltekintve, mindenütt a legnagyobb rendet találta.

Pápa.

(A választók névjegyzéke.) A városi képviselők mandátuma ez év végén lejár. A tanács már kiküldte a bizottságokat a választók összeírására.

(Felmelt mozidíjak.) A városi tanács a kávéházi mozik díját 900 százalékkal felemelte.

(A közegészségügyi bizottság ülése.) A bizottság e hó 19-én Lamperth h. polgármester elnöke alatt ülést tartott. Több háztulajdonos azon kérvényelt tárgyalta, hogy a szennyvizüket a Tapolcába vezethessék. A bizottság teljesítette a háztulajdonosok kérelmét.

Winter Áruház, Veszprém.

Nagy gonddal kezelt női fehérnemű osztály.

Rumburgi, Hollandi és kreasz vásznakból készült női ingek, korsetták és alsók. Teljes menyasszonyi kelengyék a legfényesebb kivitelben.

Csecsemő- és gyermekkelengyék, ruhácskák, paplan- és kocsitakarók nagy választékban.

Állandó nagy raktár valódi svájci hímzésekben, valamint óriási választék csipke és szallagokból.

RENDRKIVÜLI OLCSÓ ÁRAK.

Telefon 124.

Hírek.

— Személyi hírek. Dr. Komjáthy László polgármester, mint résztvevő értesülünk gyengékedik. — Dr. Véghely Kálmán megyei főjegyző 10 napi szabadságra Balmazújvárosra utazott.

— Negyven éves találkozó. Azok, akik 1873-ban a veszprémi főgimnáziumban érettségiztek, jövő hó 7-én jönnek 40 éves találkozóra Veszprémben. Dr. Ovári Ferenc orsz. képviselő, Dukovics István megyei levéltáros, Fejér István tkpénztári igazgató, Csomai János és dr. Kőszeghy József a találkozóra összehívó ívet bocsajtottak ki.

— Halálozások. Beódi Balogh Károly cs. és kir. huszárszázados e hó 16-án elhunyt Wienerwaldban. — Herbszt Ferenc pápavácusi kasznár e hó 21-én elhunyt 51 éves korában.

— Főherceg Veszprémben. Károly Albert főherceg június hó 14-én Veszprémbe érkezik. A látogatások megszemlézése végett jön a hadi iskola növendékeivel. Három napig maradnak Veszprémben, honnan naponként Hajmáskérre fognak utazni.

— Eljegyzés, esküvő. Gulács István cs. és kir. huszárnagy eljegyezte révfülöpi Szentmihályi Irmat, Szentmihályi Dező zalamegyei nagybirtokos leányát.

— Érdekes vendég. Dr. Antal Géza-nak érdekes külföldi vendég van Pápan. Van Schaichire Dina jött el Utrechttől hozza látogatónak, aki a feministák budapesti egyesületében a múlt héten érdekes előadást tartott Hollandiáról.

— Tűz. E hó 23-án este 9 óra tájban a Noszlop községhez tartozó Palma pusztán tűz ütött ki öz. Noszlop Gyuláné szalmafedelese istállójában, amely a tetőt és a mellette levő eselédház fedelét elhamvasztotta. Benn egett az istállóban több háziállat is, ugymint tehén, sertés, baromfi stb. ruhanemű és egyéb háztartási eszközök. A kar összesen 5434 korona, amelynek egy része biztosítás révén megtérül. A tűz okát a csendőrség nyomozza.

— Öngyilkosság. Hévízen egy leány beleugrott a Balatonba. Midőn kifogták már halott volt. Egy imakönyvet találtak nála, melybe Zola Piroška név volt írva. Két szentképre pedig két veszprémi nő neve: Lukács Teréz és Horváth Teréz. A rendőrség a nyomozást megkezdte.

— Városok kongresszusa. A magyar városok országos kongresszusának állandó bizottsága múlt szerdán gyűlést tartott Budapesten. Megyénkben dr. Antal Géza országgy. képviselő és Mészáros Károly Pápa város polgármestere vettek részt a kongresszuson.

— Csuszásból szurás. A balatonkenesei földcsuszamlásnál dolgozó munkások e hó 23-án este a Jónás-féle vendéglőbe mentek mulatni. Tíz óra után aztán nagyon beszélve az utcára tödultak és ott nagy lármával összeveszték, majd sörös üvegekkel verekedni kezdtek. Cseh László éjjeli őrt ezt látván, csendre intette s figyelmeztette

őket, hogy majd jönnek a rendőrök. Erre a verekedők neki rohantak, sörösuvegekkel őt is ütlegelni kezdték és késükkel több helyen megszurkálták. Az őrt eszméletlenül, vérben hagyva a csendőrök találták meg s a lakására szállították. A bicskázó legényeket pedig egytől-egyig elcsípték és kihallgatásuk után följelentették a járásbírósnak.

— **Lopás.** Rázgha Balduin magyarpolányi plébános záratlan pincéjéből nagyobb mennyiségű krumplit és répát loptak el ösmeretlen tettesek. A csendőrség nyomozza őket.

Egy teljesen jókarban levő Remington írógép jutányos árért eladó. Megtekinthető Szalai Mór elektrotechnikusnál, Veszprém, Rákóczi-tér 24.

— **Orvtámadás.** Balatonkenesén a Tóth-féle vendéglőből hajnalban két leány és egy gyerek társaságában hazafelé elindult Csere József szolgálégy, aki a Papkeszihez tartozó Manó-majorban szolgál. Amikor a község keleti kijáratához értek, a vetés közül hirtelen előugrottak Szabó Péter, Vaczkó János, Somogyi István, Takács Mihály, Mikheller Gyula és János, akik minden ok nélkül megtámadták Cserét és szőlőkarókkal elverték. Az orvtámadókat, akik azzal védekeztek, hogy azt hitték a sötétben, hogy bkenesei emberekkel van dolguk, akik előbbre őket megdöbálták, följelentették a bíróságnál.

Egy régi hegedű szabad kézből olcsón eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Bárki 3 koronaért 100 darab szép képeslapot vehet **Pongrácz Andornál**, Veszprém, Ovári-utca. **Uriási választék.** Állandóan raktáron tartja a legizlésebb újdonságokat lapokból és levélpapirokból. Minden versenyen aluli árak.

WINTER ÁRUHÁZ, VESZPRÉM.

**Állandó nagy játékvásár,
gyermekkertészeti cikkek.**

Mindennemű
uri-, női- és gyermek sport-cikkek
legkényelmesebb beszerzési helye.

**Külön osztály
fürdő idény cikkekben.**

RENDRÍVÜLI OLCSÓ ÁRAK.

Telefon 124.

Igazságügy.

§ **Szjiltolvaj.** Klausz Rezső lepsényi lakos bemászott az uradalom pajtájába s onnét 3 méternyi gépsziját lopott el. — Az illető szjiltolvaj ugyan már kéztiben volt lopásért büntetve, mindezenáltal a kir. tvszék nem hasított szjiját a hátából, hanem mint visszaesőt 1 évi börtönrre ítélte.

§ **Farsangi multság.** Janusz Mihály szápári lakos farsang utolsó napján a korszában előzetes civakodás után, a vele 2 éve haragban levő Fojtyik István egy sörös üveggel fejbe verte. Fojtyik koponyatorést szenvedett, s 8 nap múlva meghalt. A veszprémi kir. törvényszék e hó 25-én erős felmulásban elkövetett halált okozó súlyos testi sértés vétségében találta bűnösnek s 1 és fél évi börtönrre ítélte Januszt.

§ **Virtusból.** Németh János lovászpatonai lakos fia azzal dicsekedett, hogy az ő udvarukba nem lehet úgy bemenni, hogy azt észre ne vegyék. Ezt hallotta Takács István s virtusból szénát akart lopni Németh-től. Azonban tényleg észre vették s feljelentették. A kir. törvényszék 1 havi fogházra ítélte.

§ **Hivatalvizsgálat.** Kiss József győri főügyész kedden Veszprémbe érkezett, a kir. ügyesség ügymenetének megvizsgálása végett.

APOLLO-mozi Veszprém.

**Junius 2-án
nagy megnyitó előadás**

**Mozi
Primadonna
nagyszabású újdonság
Asta Nilsennel
a főszerepben.**

A tulajdonos nagy figyelemmel kiválasztotta az idényben megjelent **összes újdonságokat**, hogy a közönség igényét teljesen kielégítse s annak pártfogását minél jobban kiérdemlje.

Szombaton és vasárnap

KOSSUTH TEMETÉSE.

Természetes felvétel.

Tudomány. Művészet. Irodalom.

Veszprémi Nemzeti Színház.

Játszik a debreceni színtársulat.

Igazgató: Mezey Béla.

Holnap, hétfőn este bezárulnak a veszprémi színház kapui, Mezey Béla debreceni színtársulata Komáromba megy. Nem tudjuk minő emlékekkel távozik a társulat, de ha az erkölcsei sikert mérlegeli, úgy kellemesen emlékezhetik vissza Veszprémre, ahol ilyenben bőven volt része. De meg is érdemelte. Kiváló erők nyújtottak élvezetet esténként

a színházlátogató közönségnek, amely bizonyára szívből óhajítja az **őszli** viszontlátást. A direkciónak előzékenysége pedig csak fokozta a rokonszenvet.

Szerda, május 27.

Halló . . . ! Földes Imre 3 felvonásos vigjátékát játszották. Szelistyei főhadnagyot minden nap föl hívja egy nő telefonon. Szelistyei nem tudja, hogy ki az a nő s mégis beleszeret. (Érdekes!) Egyszerre csak egy nő toppanik be a főhadnaghoz, elmondja hogy őt ura kiverte a házból s szállást kér nála. (Ez még érdekesebb.) A nő ott is alszik a főhadnagnál. Később, minthogy hosszab vajadás után kiderült, hogy ő hirtelen minden nap a főhadnagyot a főhadnag felesége lesz. — (Ez a legérdekesebb.) Szóval összekertültek a pokkoladták. Az egész darab hülyeség habbat. Az előadás nem volt valami sikerült.

Csütörtök, május 29.

Troubadour Verdi örök szép operája került színre. Elismerés illeti az összes szereplőket gyönyörű énekükért s jó játékuért. Sz. Nagy Imrét (Manrico), ki csak most játszott nagyobb szerepet, nagyszerű tenoristának ismerjük meg. Gyönyörű csengő, jól iskolózott hangja, a melyet izléssel és nagy énektudással hánik, nagy hatást keltett. Nagy Asanka (Leonora) szerepét az ő ismert ének művészetével játszotta meg. **Oldh**, Luna főszerepében, V. **Márkus** Angela a cigány nő szerepében, úgy énekel valaminél játékból a legjobbat nyújtották. Azonképpen **Fehér** is (Fernando) az ő kicsi szerepében. A zenekar is szép munkát végzett **Kovács** karmester jeles vezetése mellett. Kiállítás, rendezés elsőrendű volt.

Péntek, május 29.

A titok. Bernstein Henriknek nagy sikert aratott színműve került színre **Halassy** Mariska jutalomjátékául. Az előadás magas színvonalon állott. **Halassy** Mariska partnereivel **Fehérrel** együtt nagy művészettel oldotta meg a szerző által reájuk rótt nehéz problémát. Dícséret illeti meg **Bányay** Irént és **Czakót** is, akik szintén a legjobb tudásukat jutatták érvényre. Ha mégis kevesebb hatást tudtak elérni, ez még kevésbé kifejlődött megértésüknek tulajdonítható. Am ez nem sikerelenség. Hiszen az elismert nagy tehetség is adhat okot a kritikára. A mellék szereplők is jól igyekeztek. **Halassy** Mariskát igen sokszor a lámpák elé hívták és szép virágokkal jutalmazták.

Utolsó előadások. Ma vasárnap d. u. Mandarin, este Kiskirály. Holnap **hétfőn** d. u. Nevelő férj, este Leányvásár.

A gondolt és beszélt nyelv.

(Folytatás.)

Mutatunk a gyermeknek egy tárgyat, pl. harangot és megmondjuk a szót, melylyel e tárgy nevét jelölik. A gyermek elég gyakran hallja a szót, míg végre tisztán megjegyzi, megőrzi emlékezetében. A „harang” acustikai szökepet szerzte meg magának most a gyermek, mely kép ettől az időtől kezdve agyának maradandó tulajdona. A szó hangzásának felfogásával, megértésével majdnem egyidejűleg a gyermek több kísérletet tesz arra, hogy a szót maga is kimondja. Utánunk ejti a szót, de sokszor tökéletlen utánzást áru el. Ezért a gyermeknek beszédszerveit tömöniesen izommozgását kell megtanulnia, melyek ehhez szükségesek; szóval gyakorolnia kell beszédszerveit. A tudat e gyakorlást még nem figyeli, *) csak később, midőn a gyermek hangja és beszédszerveinek ezzel összefüggő kinestetikus érzetei társulnak egymással. Innen van eleinte gögicselő hangjának egyhangú ismétlése.**) Mi is igazítjuk ezen automaticus működését, ő maga is javítja még kiejtését a legközelebbi években, tehát már abban a korban, mikor

* Balassa, Nyt. 1908, 2. füz.

** Kornis, Lélektan

a magától mondott szó hangzását folytonosan összehasonlítja a másoktól hallott szóképekkel. Végre a környezetétől hallott „harang” szót, úgy mint a felnőttek, teljesen helyesen tudja kiejteni. Már most a gyermeknek két képzete van a harang szóról. Az egyik a sokszor magától vagy másoktól hallott hang alakjában támogatja emlékezetét (hangbenyomás), a másikat pedig akkor szerzi meg, mikor arról gondolkodik, vajjon milyen mozgásokat tett beszélőszerve a szó kiejtésénél. A szók a beszédszerv tevékenységéből származó kinestetikus érzetektől (*motoricus elem*) és ezáltal létrejövő hangbenyomásokból (*sensoricus acusticus elem*) állanak. E két elem asszociálódik. Ha tehát a gyermek a „harang” szót ki akarja mondani; hallószervében érzi a hang érzetét, fülében cseng a szó hangzása és eszébe jut a beszédszerv működése, melyre szüksége van a hangképzésnél. A hallás útján szerzett képzetei (acusticai emlékkép) társulnak a mozgásképzetekkel (izomműködési emlékkép): a tudatban lassan-lassan megjelenik az észrevétel. Környezetében észreveszi a kapcsolatot a látott tárgy v. személy képe s a hallott hangcsoportok (szók) között. Ezen asszociáció által a szók a gyermek előtt jelentést nyernek. A szó hallásakor vagy kiejtésékor megjelenik előtte a vele összekapcsolt tárgy, vagy személy képe s megnevezi.

Mi sem természetesebb, hogy maga a harang, mint tárgy más benyomásokat is tett a gyermeke. Látja pl. a tárgy alakját, tudomása van színéről (látóképzet), a megütött harang hangjáról (hallóképzet). Van tapintóképzete is, melyet a tárgy megérintésével szerz. Mindezen emlékek képek v. emlékképzetek a tudatban társulnak az előbbiekkal: midőn a gyermek a harangot látja vagy hallja, eszébe jut a neve és ki tudja ejteni.

A *belső nyelv* a hallott és magunktól ejtett szókhoz és mondatokhoz tartozó emlékezeti képzetekből áll, melyeket nyelvképzeteknek is neveznek.

A *belső v. gondolt nyelv* a hennünk levő nyelv *acusticus, motoricus, visualis* és egyéb képzeteinek complexuma, más szóval emlékezeti képek v. képzetek csoportja, melyek részint a tárgyra, részint a hallott s magunktól kiejtett szavakra és mondatokra, részben pedig a tárgy más tulajdonságaira vonatkoznak. Ezen emlékezeti képzetek a nyelvképzetek.

Újabb az ú. n. *differenciális lélektan művelői* e képzetek szerint vizsgálják a gyermekben az egyéni különbségeket. Főbb képviselői az új iránynak: *Dilthey* (*Zeiträge zum Studium der Individualität. Berlin 1896*), *W. Stern E.*, *Meumann* és a francia *Charcot* elmeorvos. Az utóbbi az aphasia tanulmányozása közben jutott arra a felfedezésre, hogy a gyermekek többnyire az egyik v. másik érzék útján nyert képzeteiket jegyzik meg csak jobban, vagy azok által szerzett észrevételeiket őrzik meg hűbben. A legtöbbben a vegyes typushoz tartoznak. A visualis typushoz tartozók képekben gondolkodnak, az acusticus typus-beliék meg szavakban.

Nálunk *Dr. Ranschburg Pál: A gyermeki elme fejlődése és működése* címen (Bpest 1908.) foglalkozik e kérdéssel s hasonló irányú kísérletekkel, úgyszintén *Pettes: Gyermekegyesítés* (Franklin) *Kraspelin* műve (*Psychologische Arbeiten. Leipzig 1895*) után (I. e kérdést paedagogiai szempontból is megvilágítva: *Dr. Weszely: A modern paedagogia útjain* 148—172 ll.). A gyermekbeszéd fejlődését *Sarbo Artur* írja le: *A beszéd összes vonatkozásaiban* 1906.) *Sarbo* a gyermekbeszéd fejlődésében 6 korszakot különböztet meg, aszerint, amint a gyermek még csak jelekben beszél. I. Élettani sükettség és vak-ság, amint a jeleket hangokhoz köti. II. Szótágotlan hangok. III. Gagygóság, amint a hangokat jelekhez köti. IV. Szótágotlan tudatos beszéd. V. A hangos olvasás. VI. A hangcsere korszaka. (I. Rubinyi Ált. Nytt., Tud. Zst. 1923., 30. l.)

A gyermek fejlődése azon fokán, midőn már gondolatait is közli, már írni és olvasni is tanul; új ismereteket szerez: az írott vagy nyomtatott alakban olvasott szóról is van most már képe, opticus v. sensoricus képe (szóképzet) és emlékszik ama szükséges mozgásokra is, melyeket a szó írásánál tett (motoricus kép).

A betűk írásához szükséges mozdulatok képei is kapcsolatban állnak az előbbi képekkel. Ha a gyermek a harang szót rögzítve látja, akkor eszébe jut a hallás és a mozgás képe is és el tudja a szót olvasni. Emellett a harang alakjára, halmazállapotára, hangjára is emlékszik.

Meringer e példa megvilágításával nagyban hozzájárul fejzetünk kiegészítéséhez azzal, hogy élesen figyelni s elemzi ama lélektani folyamatot, melyet a beszélni és írni tanulás idejében átélünk.

A *belső beszéd Meringer szerint megelőzi a külsőt*, úgy halljuk, mintha sügnék nekünk azt, amit mondani akarunk. Sokszor a gondolat is a beszéd belső alakját veszi fel, különösen felizgatott kedélyállapotunkban. Vannak emberek, kik családásig menő tisztaságban hallják gondolataikat.

(Folyt. köv.)

Pósa Endre
könyvkereskedése
Cégtulajdonos Kálmán István.

A pünkösdi ünnepekre ajándékul
és a vidéken történető
bérmálási alkalmakra emléktárgyul

szébbnél-szebb és tartós kötetek,
hatósági jóváhagyással ellátott

imakönyvek
jutányos áron beszerezhetők
a Pósa-féle könyvkereskedésben

Veszprém, Rákóczy-tér 3. Telefon 93.

Egyletek. Szövetkezetek.

() **Iparos ifjak közgyűlése.** A pápai iparos ifjak egylete múlt vasárnap tartotta évi rendes közgyűlését Faragóy János elnöklete által.

() **A díszpánzer ílése.** A pápai díszpánzer-bizottság múlt szombaton Gyurácz Ferenc elnöklet alatt ülést tartott. A gondozó női állásra Kiss Etell választották meg, kinek gróf Esterházy Pálné ingyen lakást ajánlott fel.

Egyház. Iskola.

† **Kormánybiztosok.** A közoktatásiügyi miniszter a pápai ref. főgimnáziumhoz Csiky Lajost, az állami tanítóképződéhez dr. Lengyel Miklóst, a ref. tanítóképzőhöz dr. Szabó Ferencet, a ref. női tanítóképzőhöz pedig Papp Sándort küldte ki érettségi biztosul. — A veszprémi áll. kereskedelmi iskolához a kereskedelemügyi miniszter érettségi biztosul Jalsoviczky Gézárt küldte s ki.

† **Szeretelvendégség.** Junius 6-án 4 és fél órákor szeretelvendégséget rendez a veszprémi Lórántffy Leányegyesület a ref. templom udvarán, a melyre szeretettel meghív minden érdeklődőt. A szokásos jó fagyalt és süteményen kívül szép programot ígér, melynek kimagasló pontjai: bájos szönlőnek, művészi hegedűjáték, és a híres szónok dr. Lic. Kováts J. István budapesti theologiai tanár előadása lesz. Jegyek előre válthatók Kelemen Imre tiszdségében. Az uzsonnához küldött ajándékok hirilapilag nyugtáztatnak. Felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy jun. 7-én d. e. 10 órákor a ref.

templomban dr. Kováts prédikál. A rendezőség.

† **Lelkészválasztás.** Kéttornyulak község a nyugalomba vonult Kőszeghy József helyébe annak vejét, Horváth Lajost választotta meg lelkészévé.

† **Zenevizsga.** Kecskeméthy Margit jóhírnevű veszprémi zongoratanárnő növendéke: Kurtz Annus, Kurtz Gyula zongorakereskedő és hangoló leánya a budapesti orsz. zeneakadémia VI. osztályáról jeles eredménnyel vizsgázott.

† **Egyházi közgyűlés.** A pápai ref. egyház múlt vasárnap ülést tartott. Főgondnokul Saári Lajost, algondnokul pedig Nemes Jánost választották meg.

† **Iskolalátogatás.** Kirschner Ferenc kereskedelmi iskolai főigazgató a múlt héten hivatalos látogatást tett a pápai női kereskedelmi tanfolyamon.

Winter Áruház, Veszprém.

Nagy raktár

a legújabb fazonú és minőségű fűzők, melltartók és fűzővédők. Nagy le-rakat női és gyermek harisnyákból. Utol-érhetetlen minőségű bőr-, svéd- és cérna keztük. Legújabb divatu, minden minőségben és színben nap- és esőernyők K 270-től feljebb. Nagy le-rakat selyem, eredeti matyók himzésű és bőr ridikulókból. **Legújab szabású blousok minden kivitel- és minőségben.** Női divatcikk legmegbízhatóbb beszerzési forrása.

RENDKIVÜLI OLCÓS ÁRAK.
Telefon 124.

Multság. Szórakozás.

() **Népiünnepély.** Junius hó 1-én, azaz Pünkösdi hétfőjén, kedvezőtlen idő esetén 7-én a Veszprémi Torna Club saját pályáján football és atletikai versennyel egybekötött nagy népiünnepélyt tart, mely alkalommal a leghíresebb művészek fognak közreműködni. Nyitány. Előadja a leghíresebb zenekar. Műsor: Nagy football verseny, lepenyévés, cipőkeresés, szákbaugrálás, póznamászás, angol paripa nyargalás, virslievés, Balkánháború, köcsögtörés, zsemleevés, költélhuzás a V. T. C. díjáért, versenybirkózás, békaugrás, talicskatalás, amerikai árverezés és atletika. Kezdeté délután 3 órákor. Hely-árak: Ütőhely 60 fill., állóhely 40 fill., diák-és katonajegy 20 fill. Jegyek előre válthatók Raksányi Zoltán ur Kossuth Lajos-utcai üzletében. Miután a bevétel az atletikai szerekre fog fordítani, úgy a nagvérdemű közönség szíves támogatását kéri a V. T. C. rendező bizotts. Izletes ételekről valamint jó italokról gondoskodva van.

() **Kirándulások.** A pápai állami tanítóképző 32 növendéke 3 vezető tanár kíséretében f. hó 22—24-én a Balaton környékén, egyben Veszprémbe járt. A kirándulás igen jól sikerült. — F. hó 28-án a pápai kereskedelmi női szaktanfolyam hallgatói voltak Győrött. Szintén tanulmányi szempontból.

Testedzés.

x **Football mérkőzés.** Vasárnap foiyt le a veszprémi football pályán az utolsó katonai mérkőzés V. T. C. — 4. nehéz tarack ezred football csapata játszott, mely egyuttal a fentirtak revánzs-mérkőzése is volt. A jó formában levő V. T. C.-nak nem került nagy munkájába az első félidő 4:0 eredményét elérni, mert a tüzerek a legnagyobb akarat mellett sem tudtak produkálni semmit. Az első 3 gólt Győrötskey rugta be

az ellenfél kapujába. Szalóky nem volt kel-
lően diszponálva, miért is a nagyobb goal
arány elkerülését neki köszönhetik a tüzé-
rek. A második féldőben a tüzérek hővesen
játszottak s ennek eredménye egy goal lett,
de ezt beállították a veszprémiek. Nagyon
jó volt Kungl és Horn önkéntes, bár az
utóbbit a bíró megmagyarázhatatlan okból
kiállította az utolsó féldőben. Szép közön-
sége volt a mérkőzésnek amely lelkesen ki-
sértte figyelemmel annak minden mozzana-
tát. Külön elismerés hangján kell megemlé-
kezni Singhoffer kapusról, aki kapura ter-
mett, ügyessége s kiváló védekezésével a
lehető legjobban állja meg a helyét. Bíró
Molnár János volt Székesfehérvárról, nagy
körültekintéssel de kissé szigorúan bírsko-
dott. Az eredmény 5: 2 volt a V. T. C. ja-
vára. — Pünkösdi hétfőn, amennyiben az idő-
járás engedi, a V. T. C. felszereléseinek be-
szerzésére népnünnepélyt rendez pályáján.

Szerkesztői üzenetek.

Pápai tudósító. A híreket nyugtázzuk.
Legutóbbi levelemet megkapta? Sz. ú.

Magyar Királyi Államvasutak
Üzletvezetőség Zágráb.
15051|1914.-szám.

Hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak zágrábi
üzletvezetősége nyilvános versenytárgyalást
hirdet a Balatonalmádi állomáson létesítendő
altiszti lakóház, váltókezelői lakóház és ezek
melléképületei építési munkáinak végrehaj-
tására.

A szerződési minta, a költségszámítás,
az ajánlati minta, a pályázati feltételek és
külön épületeirás Zagrásban, a magyar kirá-
lyi államvasutak zágrábi üzletvezetőségé-
nek pályafelirattal osztyályában (II. oszt.)
Mihanovic-utca 12 sz. II. em. 75 ájtó vagy
a tapolczai osztálymérnökségnél a hivatalos
órák alatt ajánlatonként 6 koronáért besze-
rezhetők, vagy írásbeli megkeresés mellett a
megfelelő összeg póstautalványon történt
előzetes megküldése után, magyar királyi
póstán is megkaphatók, ugyanott az összes
magasépítelmények, tervei a hivatalos órák
alatt megtekinthetők. Utánvét mellett a ki-
írási művelet nem küldetik el.

A középítkezésekre és szállításokra vo-
natkozó keresk. miniszter ur által 28735,911
sz. a. kiadott általános és részletes feltéte-
lek és a vasúti vonalakon előállítandó épü-
letek leírása a magyar királyi államvasutak
igazgatóságának tervtáránál és az Atheneum-
nyomdában Budapesten kaphatók, vagy az
üzletvezetőségénél és a tapolczai osztálymér-
nökségnél megtekinthetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1914 június
hó 18-án déli 12 óráig nyújtandók be a
zágrábi üzletvezetőség általános osztályának
főnökénél. (Zágráb, Mihanovic-utca 12 sz. I.
em. 49. sz. szoba.)

Az ajánlat egy korona, az ajánlat mel-
lékletei ivenként 30 filléres hellyeggel el-
latva es lepecsételve a következő feirattal
nyújtandók be:

„Ajánlat a Balatonalmádi állomáson
létesítendő altiszti lakóház, váltókezelői la-
kóház és ezek melléképületei építési mun-
káira 15051/914. számhoz.”

Csak az összes munkákra tett ajánlatok
fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlatok a benyújtásra kitűzött ha-
laridó leteltével a magyar királyi államvasu-
tak zágrábi üzletvezetőségének I. osztályában
azonnal felbontatnak, mely alkalommal az
ajánlattevők vagy azok igazolt képviselői is
jelen lehetnek.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon
vagyis 1914. évi június hó 17-én déli 12
óráig az ajánlati végösszegnek 5 százalékát,
azaz öt százaléka bántpenz gyanánt teendő

le a magyar királyi államvasutak zágrábi
gyűjtőpénztáránál (Zágráb, Mihanovic-utca
12 sz. földszint 1. sz. szoba) akár készpénz-
ben, akár állami letétre alkalmas óvadékké-
pes értékpapirokban. A bántpenzről szóló
letéltjegy az ajánlatához nem csatolandó.

Az értékpapírok a budapesti áru és ér-
téktőzsde legutóbbi jegyzett árfolyama szerint
számítattnak, de névértékeu felül számítás-
ba nem vétetnek.

Pósta útján küldött ajánlatok és bánt-
penzek térli bevénnyel adandók fel.

A magyar királyi államvasutak zágrá-
bi üzletvezetősége előtt ismeretlen ajánlatte-
vők tartoznak szállító képességüket és meg-
bízhatóságukat azon kereskedelmi és ipar-
kamara bizonylatlával igazolni, melyhez vál-
lalatuk telepe szerint tartoznak.

A zágrábi üzletvezetőség fentartja ma-
gának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok
között, az ajánlott árakra való tekintet nél-
kül szabadon választhasson, vagy esetleg a
munkák kivételét más uton is biztosíthassa
a nélkül, hogy az ajánlattevők bírmelyik
esetben is kárpótlásra tarthatnának igényt.

Oly ajánlattevők, kik a pályázat tár-
gyát képező munkák teljesítésére törvényes
képesítéssel nem bírnának, kötelesek ajánla-
tukban ily képesítéssel bíró megbízottat
megnevezni és annak képesítését igazolni.

Befejezési határidő 1914 november hó
1-én.

Zágráb, 1914 május hó.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

NESTLÉ FÉLE
régbevált GYERMEKLISZT

Próbadohobozat, valamint orvosi röp-
íratot a gyermeknevelésről díjtalanul
küld a HENRI NESTLÉ cég, WIEN,
I., Biberstrasse 203 P.

KURTZ GYULA
VESZPRÉMBEN és PÁPÁN

Új és használt
zongora, piano, harmonium
és cimbalom raktára.

Kölcsönzések, javítás- és
hangolások helyben és
vidéken is teljesíttetnek.
Avult hangszerek újakért becséréltetnek.

MOST JELENT MEG!
A JÉGVILÁG — A SARKKUTATÁSOK
TÖRTÉNETE

Irta dr. CHOLNOKY JENŐ egyet. tanár

Temérdek képpel illusztrált kötetünk a tudomány
vértanúinak, a Polusok meghódításáért évszázá-
dokon át folytatott, emberlelti harcát ismerteti.
A szerző maga is híres világotutazó és tudós.
E nagy értékű írásában élénk tárja azoknak a
nagy hősöknek — Hudson, Franklin, Scott —
megrázó drámáit, amelyek az örök nagy miszti-
kus köpében lejátszódtak. Ez az első magyar
munka, amely az északi és déli Sark meghódi-
tásának történetét adja.

A gazdagon illusztrált kötet ára 6 korona s
megrendelhető lapunk kiadóhivatala útján.

WINTER ÁRUHÁZ, VESZPRÉM.

Nyári férfi harisnya Oecasio.

1 tucat férfi sockni, sima divatszinekekben	K 3.50
1 tucat férfi sockni, divat- csikkokkal	K 3.85
1 tucat férfi sockni, nyers- szinű (mako) kötött	K 5.50
Férfi flór sockni, minden szín- ben, párja	85 fill.

Rendkívüli olcsó árak.

Telefon 124.

ELADÓ

a szentkirályszabadjai határban
közvetlen a veszprémi határ
mellett 8000 □-ól kiterjedésű,
igen jó minőségű szántóföld és a
vörösberényi hegyen 4500 □-
öles szőlőterület.

Érdeklődőknek teljes felvilágosítást nyújt

Dr. Györffy Zoltán
ügyvéd

Veszprém, Szabadi-u.

Budapesti telefon: 104—09. szám.

Kolozsvári telefon 266. szám.

Kolozsvári (Heinrich József)

Asvány és Gyógyszappangyár
R. T.

Gyár és iroda:

Kolozsvár, Monostori-ut 51.

Központi iroda:

Budapest, IX. Lónyai-utca 25.

**A legfinomabb kozmetikai
ásvány- és gyógyszappanok
dús választékban kaphatók.**

kerestetik megvételre

Veszprémmegyében egy
eslnos

KIS URILAK

7—8 szobával, mellékhe-
lyiségekkel, kerttel és ki-
sebb földbirtokkal.

Bővebbet e lap kiadó-
hivatalában.